

انرات نامتقارن نقدینگی بر رشتہ اقتصادی

دکتر محمد تقی زاده مقدم

سرشناسه	: تقی‌زاده مقدم، محمد، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور	Taghizade moghadam, mohamad اثرات نامتقارن نقدینگی بر رشد اقتصادی/محمد تقی‌زاده مقدم؛ با مقدمه ابراهیم عباسی؛ ویراستار علمی محمد عباسی؛ ویراستار مریم گودرزی.
مشخصات نشر	: تهران: نشر هاشم، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۵ ص.: جدول، نمودار.
شابک	: ۴۵۰۰۰۰ ریال-4-6-95848-600-978:
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۷۷-۱۷۸.
موضوع	: نقدینگی
موضوع	: (Liquidity (Economics
موضوع	: سیاست پولی -- ایران
موضوع	: Monetary policy -- Iran
موضوع	: رشد اقتصادی -- ایران
موضوع	: Economic development -- Iran
شناسه افزوده	: عباسی، ابراهیم، ۱۳۲۱-، مقدمه نویس
رده بندی کنگره	: ۳۳۰.۷۲۲ الف ۷/ت-۱۷۸ HG
رده بندی دیویی	: ۳۳۰.۷۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۵۰۴۲۱۷

اثرات نامتقارن نقدینگی بر رشد اقتصادی

مولف: دکتر محمد تقی‌زاده مقدم

ویراستار علمی: محمد عباسی

ویراستار: مریم گودرزی

ناشر: نشر هاشم

صفحه آرا و جلد: تصویر آفرین

سال چاپ: ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰

قطع: وزیری

نوبت چاپ: نخست

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۸۴۸-۶-۴

قیمت: ۴۵۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۹	 سخن ناشر
۱۱	 پیشگفتار
۱۵	 مقدمه
۱۹	 فصل اول - چرا این بوجه تاثیر حجم نقدینگی بر رشد
۲۰	 مفهوم تاثیر حجم نقدینگی بر رشد
۲۴	 نقدینگی و مفاهیم آن
۲۵	 تعریف متغیرهای پولی
۲۷	 مدیریت نقدینگی و سیاستگذار پولی
۳۰	 ابزارهای سیاست پولی در ایران
۳۳	 نوسانات حجم نقدینگی
۳۵	 فصل دوم: نظریات رشد
۳۶	 نظریه رشد کلاسیک
۳۸	 نظریه رشد نئوکلاسیک
۳۹	 نظریه رشد سولو - سوان
۴۸	 نظریه رشد درونزا
۵۵	 زیرساخت‌های اجتماعی
۵۹	 حسابداری رشد
۶۴	 رشد سبز
۶۹	 قواعد سیاست پولی و مالی بهینه در اقتصاد
۷۸	 نوسانات حجم پول و وجود اثرات حقیقی بر اقتصاد
۸۱	 آثار نامتقارن سیاست‌های پولی بر تولید در اقتصاد
۸۳	 دلایل عدم تقارن آثار سیاست پولی

۸۷	آثار نامتقارن شوک‌های پولی
۸۸	چسبندگی قیمت و دستمزد و سیاست پولی در اقتصاد
۸۹	تعامل میان بخش پولی و حقیقی اقتصاد
۹۱	تأثیر تکانه‌های پولی و مالی بر رشد اقتصادی
۹۴	نقش سیاست‌های پولی در فرایند رشد اقتصادی
۹۷	سیاست‌های پولی و انگیزش رشد اقتصادی
۱۰۳	فصل سوم: پول و اقتصاد
۱۰۳	حجم نقدی در اقتصاد ایران
۱۱۷	تولید و رشد اقتصادی در ایران
۱۱۷	روند تولید و نرخ رشد اقتصاد ایران
۱۳۳	فصل چهارم: صنعت، رشد و اقتصاد ایران
۱۳۳	پیشرفت تکنولوژیک و رشد اقتصادی
۱۳۴	سیاست خارجی و رشد اقتصادی
۱۳۵	بررسی تغییرات رشد اقتصادی ایران
۱۳۹	اهمیت بخش صنعت در اقتصاد
۱۴۳	بخش صنعت در اقتصاد
۱۴۴	بررسی عملکرد بخش صنعت
۱۴۷	فصل پنجم: برآورد یک مدل کاربردی و تحلیل بنیادین
۱۴۹	نوسانات نامتقارن حجم نقدینگی
۱۵۷	تخمین مدل رشد اقتصادی بخش صنعت
۱۶۱	بررسی ثبات مدل و تجزیه واریانس
۱۶۶	تحلیل کاربردی و نتیجه‌گیری و پیشنهادات
۱۷۵	منابع و ماخذ:
۱۷۵	منابع فارسی:
۱۷۷	منابع انگلیسی:

پیشگفتار

پرداختن به موضوع اثرات نقدینگی بر رشد اقتصادی از جمله موضوعاتی است که می‌تواند یک چالش علمی جذاب منسوب شود. اما زمانی که این بحث به اثرات نامتقارن سیاست‌ها معطوف شود، موضوع نیازمند شناخت بیشتر و دقیق‌تر است.

در واقع زمانی که بحث تأثیر یک سیاست مشخص (مستعار) را در دو حالت افزایش (انبساطی) و کاهش (انقباضی) مورد بررسی قرار می‌دهیم، موضوع پیچیده‌تر از زمانی است که یک سیاست نامتقارن (مثلاً کاهش شدیدتر از افزایش) را ملاک قرار می‌دهیم. همین خصوصیت زمانی که تفاوت سیاست‌ها را در دسترس توجه قرار دهیم نیز مشاهده می‌شود و به این ترتیب می‌توان با روش‌های مختلف بررسی کرد که یک سیاست شدید نسبت به یک سیاست ضعیف تا چه حد تأثیرات متفاوت داشته است.

مؤلف کتاب «اثرات نامتقارن نقدینگی بر رشد اقتصادی» از دو منظر به بررسی موضوع پرداخته است. از یک سو مباحث مرتبط با رشد را مورد توجه قرار داده و سعی کرده است در چارچوب بحث خود به شناخت و تبیین نظریات رشد مرتبط با موضوع بپردازد. از سوی دیگر موضوع نقدینگی و روندهای مرتبط با آن را تجزیه و تحلیل

می‌کند و مقدمات لازم برای تجزیه تحلیل اثرات یکی بر دیگری را فراهم می‌آورد.

تجزیه و تحلیل نظریات رشد در چارچوب رشد کلاسیک‌ها و نظریه رشد نئوکلاسیک‌ها این امکان را به مخاطب می‌دهد که در یک چارچوب کلی مبانی اولیه و بنیادین مباحث رشد را مورد بررسی قرار دهد.

نظریه رشد سولو - سوان و نظریه رشد درونزا به عنوان ابزاری اساسی برای ورود به موضوعات مرتبط با مبحث رشد در این کتاب به صورت کلان و با نگاه کلی مورد توجه قرار گرفته است.

ساده‌سازی مفاهیم و بیان آنها در قالب فرمول‌ها و روابط ساده شده ریاضی این امکان را فراهم می‌کند که بتوان به راحتی موضوعات اساسی مبحث رشد را شناخت و تجزیه و تحلیل کرد.

نویسنده با بررسی تاریخی و نظریات مرتبط با رشد، به مبحث زیرساخت‌های اجتماعی و عوامل تعیین‌کننده آن پرداخته است تا ضمن تبیین محدودیت‌های مطرح شده در حوزه رشد به تحلیل و کاربرد مفهوم «ساینداری رشد» بپردازد.

از نکات جالب کتاب حاضر پرداختن به دو مبحث «نوی رشد سولو» با پیشرفت تکنولوژی و همچنین رشد سبز است که نکته اول از «نوی رشد سولو» در مبحث رشد است و نکته دوم از جمله انتقاداتی است که توسط برخی منتقدان علم اقتصاد (طرفداران حاکمیت مطلق محیط زیست) به مباحث رشد وارد می‌شود.

نویسنده بعد از گام نخست به بررسی بعد دوم تحلیل که مرتبط با موضوع نقدینگی است پرداخته است. بررسی مبحث تعیین قواعد سیاست پولی و مالی بهینه در اقتصاد و پاسخ به سوال اساسی که «آیا نوسانات حجم پول دارای اثرات حقیقی بر اقتصاد می‌باشد؟» شرط منطقی ورود به این بحث است.

تحلیل آثار نامتقارن سیاست‌های پولی بر تولید در اقتصاد و دلایل عدم تقارن آثار سیاست‌های پولی نیازمند آن است که کانال‌های اعتبار (انتقال پول) و همچنین آثار

شوکه‌های پولی (آثار نامتقارن آن) مورد بررسی گیرد و مخاطب بتواند مبانی نظری تاثیرگذاری‌ها را بشناسد.

این شناخت این امکان را فراهم می‌کند که با نگاه از بالا و فراگیر، حوزه مورد مطالعه که در واقع همان «اثرات نامتقارن نقدینگی بر رشد اقتصادی با تمرکز خاص بر بخش صنعت» است به صورت مناسب‌تر درک شود. ضمن آنکه موضوع چسبندگی قیمت و دستمزد و سیاست‌های پولی در اقتصاد، به عنوان نکته مهم که بعضاً در مطالعات مشابه مورد غفلت قرار گرفته نیز مورد توجه و تجزیه و تحلیل قرار گرفته و به مبحث شامل میزان بخش پولی و حقیقی اقتصاد پرداخته می‌شود.

در این نوشتار اثر تنانه‌های پولی و مالی بر رشد اقتصادی و نقش سیاست‌های پولی در فرایند رشد اقتصادی در دهه موقعیت سیاست پولی فعال و سیاست پولی غیرفعال بررسی شده است و به بحث کلان سیاست پولی، انگیزش رشد اقتصادی، منحنی فیلپس و انتظارات ملایم مورد مطالعه قرار گرفته است.

مؤلف در فضای واقعی و با توجه به بستری عملیاتی به شناخت بخش پولی اقتصاد ایران یعنی مفاهیمی مانند حجم نقدینگی، تورم، تعریف متغیرهای پولی، روند افزایش حجم نقدینگی، شکاف میان نقدینگی و تورم، شفاف بین رشد نقدینگی و تورم و تغییرات تورم و نقدینگی و مواردی که ماهیت سیاست‌گذاری دارند (آزادسازی اقتصادی، رکورد تورم و یکسان‌سازی ارز و جهش نقدینگی) می‌پردازد.

از سوی دیگر با طرح مباحثی مانند رشد نقدینگی و نوسان تورم، سرآمدهای نفتی پس از انقلاب و دلایل شکاف میان تورم و نقدینگی مقدمات منطقی برای پرداختن به موضوع تولید و رشد اقتصادی در ایران را فراهم آورده است و در این رهگذر به پرسش‌هایی در مورد روند تولید و نرخ رشد اقتصاد ایران، روند تولید ناخالص داخلی و تولید ناخالص داخلی سرانه و روند نرخ رشد اقتصاد ایران پاسخ‌های مناسب داده شده است.

در تبیین دلایل رشد اقتصادی پایین و بی‌ثبات ایران به عنوان یک نکته اساسی،

مباحثی مانند ضعف رقابت در نظام اقتصادی ایران، اثر ساختاری درآمد نفت بر تولید و رشد اقتصادی در بلندمدت، اثر عملکردی درآمد نفت بر تولید و رشد اقتصادی در کوتاه‌مدت، گسترش بیش از حد مخارج دولت و بی‌ثباتی سیاست مالی، نرخ بالا و بی‌ثبات رشد حجم پول و تعیین دستوری نرخ سود بانکی مطرح می‌شده تا از این طریق مختصات واقعی فضای سیاستگذاری تعیین و ترسیم گردد.

مولف با تمرکز بر کاهش نرخ واقعی ارز، پیشرفت تکنولوژیک و رشد اقتصادی، سیاست خارجی و رشد اقتصادی و بررسی تغییرات رشد اقتصادی در ایران تلاش نموده جامعیت روش ساخت‌های لازم را برای تجزیه و تحلیل موضوع فراهم آورد.

در فصل پنجم ماه - کاربردی تحقیق به صورت آشکار به نمایش در می‌آید.

در پایان، محقق با استفاده از روش‌های نویسنده نامتقارن حجم نقدینگی به تخمین مدل رشد اقتصادی بخش صنعت می‌پردازد و پس از بررسی ابعاد مختلف مدل برآوردی به تبیین مباحث در چارچوب تخصصی اقتصاد رشد مانند حسابداری رشد، سیاست‌های پولی و مالی و رشد اقتصادی به نتایج حاصل از اثرات نامتقارن نقدینگی بر رشد اقتصادی دست می‌یابد.

شناخت صاحب این قلم از آقای دکتر محمد تقی زاهدی به سال‌ها قبل و در مقطع کارشناسی ارشد باز می‌گردد. بر این باورم که کتاب حاصل که برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد ایشان است و اینجانب نیز بعنوان استاد راهنما در شکل‌گیری این اثر همراهی نموده‌ام، می‌تواند افق‌های جدید و روشنی را در حوزه مطالعات تخصصی و کاربردی رشد در اختیار محققان قرار دهد.

دکتر ابراهیم عباسی

استادیار دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز

تهران - بهمن ماه ۱۳۹۷